

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 8 Φεβρουαρίου 2007

Αυτεπάγγελτη έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη για τη Διαχείριση των Επικίνδυνων Ιατρικών Αποβλήτων (ΕΙΑ) από Δημόσιους Φορείς

- **Μη εφαρμογή των διατάξεων της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) Η.Π.37591/2031 (ΦΕΚ 1419 Β/1-10-2003) «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση ιατρικών αποβλήτων από υγειονομικές μονάδες», με την οποία καθορίζονται τα μέτρα, οι όροι και οι διαδικασίες για τη διαχείριση των ιατρικών αποβλήτων, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η δημόσια υγεία, το περιβάλλον και ο αποτελεσματικός έλεγχος της διαχείρισης των αποβλήτων αυτών.**

Ο Συνήγορος του Πολίτη Γιώργος Καμίνης υπέβαλε στις 8 Φεβρουαρίου 2007 στον Πρωθυπουργό και στην Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποίησε στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ειδική Έκθεση (άρθρο 3 παρ. 5 του Ν. 3094/2003), με θέμα : «Αυτεπάγγελτη έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη για τη Διαχείριση των Επικίνδυνων Ιατρικών Αποβλήτων (ΕΙΑ) από Δημόσιους Φορείς».

Έναυσμα για τη διενέργεια της αυτεπάγγελτης έρευνας έδωσαν σχετικές αναφορές πολιτών που κατατέθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη, η προβολή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καταγγελιών για ανορθόδοξη διαχείριση των Επικίνδυνων Ιατρικών Αποβλήτων (εφεξής «ΕΙΑ») στη χώρα μας, σχετική έκθεση του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας αλλά και Συνέδριο με θέμα τη Διοίκηση, τα Οικονομικά και τις Πολιτικές Υγείας, διεξαχθέν υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο οποίο εκπροσωπήθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη

Διενήργησε αυτοψίες

- σε έξι (6) δημόσια νοσοκομεία καθώς και στη Μονάδα Αποτέφρωσης Νοσοκομειακών Απορριμμάτων του Ενιαίου Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής (Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α.).

Ειδικότερα:

- Νοσοκομείο Αφροδισίων και Δερματικών Νόσων 'Α.Συγγρός' (23-02-2005)
- Γ.Ν. Νίκαιας (12-5-2005)

- Αυτοψία στη Μονάδα Αποτέφρωσης Νοσοκομειακών Απορριμμάτων του Ενιαίου Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής (Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α.) στον Δήμο Άνω Λιοσίων (23-5-2005)
- Α.Ο.Ν.Α. 'Ο Άγιος Σάββας' (25-5-2005)
- Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας (13-6-2005)
- Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (14-6-2006)
- Νοσοκομείο Ρεθύμνου (15-6-2006)
- Δεύτερη αυτοψία στη Μονάδα Αποτέφρωσης Νοσοκομειακών Απορριμμάτων του Ενιαίου Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής (Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α.) στο Δήμο Άνω Λιοσίων (2-10-2006)

Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι:

- Δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η διαδικασία εκπόνησης των εσωτερικών κανονισμών διαχείρισης επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων (ΕΙΑ) στις υγειονομικές μονάδες (ΥΜ) της χώρας.
- Σε μεγαλύτερες ΥΜ παρατηρείται μεγαλύτερη από ό,τι διεθνώς παραγωγή επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων μολυσματικού χαρακτήρα (ΕΙΑ-MX) ανά κλίνη.
- Τα νοσοκομεία της χώρας χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους συλλογής – υποδοχής ΕΙΑ (πλαστικές σακούλες, χαρτοκιβώτια κ.λπ.). Υπάρχουν καταγγελίες από εκπροσώπους εργαζομένων σε ΥΜ για ελλιπή στεγανότητα στα μέσα συλλογής.
- Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρήθηκε έλλειψη χώρων συλλογής και προσωρινής αποθήκευσης ΕΙΑ.
- Υπάρχει μεγάλη έλλειψη μονάδων επεξεργασίας υγρών μολυσματικών αποβλήτων.
- Γίνεται διακίνηση υπερπλήρων, ανοιχτών κάδων μεταφοράς ΕΙΑ εντός των ΥΜ.
- Δεν ελέγχεται περιβαλλοντολογικά η διαχείριση αποβλήτων αργύρου, που παράγονται από τα ακτινολογικά εργαστήρια των ΥΜ. Εγείρονται αμφιβολίες και ως προς τη βέλτιστη οικονομική αξιοποίηση του συλλεγόμενου αργύρου.
- Εντός των νοσοκομείων λειτουργούν πεπαλαιωμένοι, εκτός προδιαγραφών ή ακόμη και στερούμενοι άδειας λειτουργίας, κλίβανοι αποτέφρωσης.
- Ελλιπής αξιολόγηση από την Πολιτεία της διαχείρισης ΕΙΑ σε επίπεδο Νομού ή Περιφέρειας.

- Πιθανοί κίνδυνοι για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία από τη λειτουργία του Κεντρικού Αποτεφρωτήρα Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α. Η εν λόγω εγκατάσταση δεν έχει τη δυνατότητα, κάτω από όλες τις συνθήκες, για επαρκή και αποτελεσματική αποθήκευση-ψύξη ποσότητας μεγαλύτερης από 12 τόνους ΕΙΑ την ημέρα.

Ο Συνήγορος προτείνει:

- Την επίσπευση της διαδικασίας εκπόνησης των εσωτερικών κανονισμών διαχείρισης επικίνδυνων ιατρικών αποβλήτων (ΕΙΑ) στις υγειονομικές μονάδες (ΥΜ) της χώρας.
- Την εκπαίδευση του προσωπικού των ΥΜ στον ορθό διαχωρισμό αποβλήτων και τη δειγματοληπτική, περιοδική έρευνα των συλλεγέντων ΕΙΑ, από άτομα επιφορτισμένα με τη συγκεκριμένη εργασία, εντός των ΥΜ.
- Την αξιολόγηση από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της πλέον τεχνικά αποδεκτής και ταυτόχρονα πλέον οικονομικής λύσης συλλογής-υποδοχής ΕΙΑ και να δοθούν σχετικές οδηγίες εφαρμογής στις ΥΜ.
- Την περαιτέρω αναζήτηση από τις ΥΜ, χώρων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την προσωρινή αποθήκευση ΕΙΑ, όπου αυτό είναι εφικτό.
- Όσες ΥΜ δεν διαθέτουν ψυκτικούς θαλάμους προσωρινής αποθήκευσης ΕΙΑ μέχρι την τελική επεξεργασία τους, να προωθήσουν σχετική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό τους, προκειμένου να προβούν στην αντίστοιχη προμήθεια.
- Να εξετασθεί από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το εάν συντρέχουν κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία και κυρίως για την υγεία των συντηρητών των αποχετευτικών δικτύων (εντός και γύρω από τα νοσοκομεία που δεν διαθέτουν λειτουργούσες εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών μολυσματικών αποβλήτων), κατά την άσκηση της εργασίας τους. Σε περίπτωση που συντρέχουν τέτοιοι κίνδυνοι, πρέπει να δοθούν οδηγίες για την κατασκευή σχετικών εγκαταστάσεων, όπου αυτές δεν υπάρχουν και για τη λειτουργία τους, όπου υπάρχουν. Σε περίπτωση που δεν υφίσταται κίνδυνος, πρέπει να επανεξετασθεί η σχετική διάταξη στην ΚΥΑ, με βάση την οποία τα *‘κόπρανα και τα ούρα στην περίπτωση συγκεκριμένου ασθενούς, στον οποίο έχει αναγνωρισθεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μία νόσος που μπορεί*

να μεταδοθεί με αυτά τα απεκκρίματα' θα πρέπει να υφίστανται ειδική επεξεργασία για εξάλειψη του μικροβιακού τους φορτίου.

- Να ληφθούν από τη Διοίκηση των Νοσοκομείων αυστηρότερα μέτρα τήρησης της νομοθεσίας, όσον αφορά την αποφυγή του φαινομένου διακίνησης, με στόχο τη ασφαλέστερη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας.
- Να υπάρξει, από πλευράς Υπουργείων Υγείας και Οικονομικών, παρακολούθηση και αξιολόγηση της διαχείρισης των αποβλήτων αργύρου που παράγονται από τα ακτινολογικά εργαστήρια των ΥΜ. Ανάλογα με τα αποτελέσματα, πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο, η διαχείριση αυτή να τεθεί υπό την επίβλεψη κάποιου δημόσιου φορέα. Ο ΟΔΔΥ μάλλον δεν ενδείκνυται, δεδομένου ότι δεν διαθέτει άδεια διαχείρισης τοξικών αποβλήτων και έχει εκφράσει τις επιφυλάξεις του ως προς τη διατήρηση της παλαιότερης διαδικασίας διαχείρισης αποβλήτων ακτινολογικών εργαστηρίων.
- Να ρυθμιστεί κατάλληλα το νομοθετικό πλαίσιο και να δοθούν εντολές στις υγειονομικές μονάδες για την τήρηση των διαδικασιών που ισχύουν και για τις βιομηχανίες (κατάθεση και έγκριση μελετών επεξεργασίας και διάθεσης υγρών αποβλήτων, εκπόνηση χημικών αναλύσεων κ.λπ.) δεδομένης και της τοξικότητας του αργύρου.
- Να υπάρχει σχετική αξιολόγηση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων (που παράγονται από τα ακτινολογικά εργαστήρια) και αντίστοιχη πρόβλεψη στις Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που θα εκδοθούν ή θα ανανεωθούν στο μέλλον, όσον αφορά τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, για τις οποίες δεν χρειάζεται νομοθετική ρύθμιση (καθότι η σύνταξή και έγκρισή τους προβλέπεται και για Υγειονομικές Μονάδες, βλ. ΚΥΑ Η.Π.: 15393/2332/02 ΦΕΚ Β 1022/5-8-02).
- Τη λήψη μέτρων από το Υπουργείο Υγείας και από το ΥΠΕΧΩΔΕ για τα νοσοκομεία όπου λειτουργούν κλίβανοι χωρίς άδεια λειτουργίας, καθώς συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Η λήψη των προβλεπομένων κατά νόμο ένδικων μέτρων (π.χ. μηνύσεις από Διευθύνσεις Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής Νομαρχιών), υπό προϋποθέσεις, δεν θα πρέπει να αποκλείεται.
- Την εκπόνηση τεχνικοοικονομικών μελετών σε νομαρχιακό ή περιφερειακό επίπεδο, στις οποίες θα εξεταστεί το ενδεχόμενο κατασκευής κεντρικών μονάδων επεξεργασίας ΕΙΑ ανά νομό,

περιφέρεια ή νοσοκομείο (εφόσον το νοσοκομείο εξυπηρετεί ένα συγκεκριμένο, ελάχιστο, καθορισμένο αριθμό κλινών).

- Να εξετάσουν τα αρμόδια Υπουργεία Υγείας και ΠΕΧΩΔΕ, το εάν θα πρέπει να δοθεί αδειοδότηση στον Κεντρικό Αποτεφρωτήρα Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α για επεξεργασία 30 τόνων την ημέρα (δυναμικότητα η οποία προβλέπεται στην υπό υπογραφή σχετική ΚΥΑ νέας Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της Μονάδας Αποτέφρωσης), χωρίς τουλάχιστον προηγούμενη αύξηση των αποθηκευτικών - ψυκτικών χώρων του.
- Την πραγματοποίηση εξωτερικών ελέγχων και μετρήσεων των ρύπων στα απαγόμενα αέρια καύσης του Κεντρικού Αποτεφρωτήρα, ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Οι μετρήσεις πρέπει να πραγματοποιούνται παρουσία των αρμοδίων δημοσίων ελεγκτικών μηχανισμών (ΥΠΕΧΩΔΕ, Υπουργείο Υγείας, Νομαρχία) είτε μέσω κινητής μονάδας μέτρησης που θα πρέπει να προμηθευτεί το Δημόσιο είτε - εάν η προηγούμενη πρόταση δεν είναι τεχνικοοικονομικά συμφέρουσα- με τη βοήθεια πιστοποιημένων κινητών εργαστηρίων.
- Την εγκατάσταση κατάλληλου μηχανισμού ή συστήματος ελέγχου του ποσοστού αλογονούχων οργανικών ουσιών (εκφρασμένων σε χλώριο), στα ΕΙΑ, σε σημεία που θα προτείνουν οι αρμόδιες αρχές (όχι απαραίτητα εντός του Κεντρικού Αποτεφρωτήρα).
- Τη λήψη μέτρων από τον Κεντρικό Αποτεφρωτήρα του Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., έτσι ώστε να είναι ορθός ο τρόπος διαχείρισης των υγρών αποβλήτων που προέρχονται από τη λειτουργία του. Σε αντίθετη περίπτωση προτείνεται η επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 28, 29 και 30 του ν. 1650/86 (ΦΕΚ 160 Α΄) για την προστασία του περιβάλλοντος.